

ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА ПРИДНІПРОВ'Я

Невідомі та маловідомі сторінки

Науковий
Щорічник

1–7

випуски

Дніпропетровськ
Національний гірничий університет

2004–2010

ПЕРЕДМОВА	3
А.В. Бойко З ІСТОРІЇ РОДИНИ ОСТРОГРАДСЬКИХ	5
Н.В. Сурева ОЛЕКСАНДР ГАНГЕБЛОВ ТА ІСТОРІЯ РОДИНИ ГАНГЕБЛОВИХ, ПОВІДОМЛЕНА НИМ САМИМ	14
І.І. Лиман ІОВ (ПОТЬОМКІН), АРХІЄПІСКОП КАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ, ХЕРСОНСЬКИЙ І ТАВРІЙСЬКИЙ, ЯК ОРГАНІЗАТОР ДУХОВНОЇ ОСВІТИ	17
А.А. Непомнящий КРИМСЬКІ СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ С. І. ВЕРЕБРЮСОВА: ЗА НОВИМИ ДОКУМЕНТАМИ АРХІВІВ МОСКВИ ТА САНКТ- ПЕТЕРБУРГУ	23
Ковальова І.Ф., Литовченко Л.А. І.Є.ЗАБЕЛІН – ДОСЛІДНИК СКІФСЬКИХ ЦАРСЬКИХ КУРГАНІВ ПІВДНЯ КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ	29
В.В. Бобков ДО БІОГРАФІЇ К.В.ХАНАЦЬКОГО: ЗА МАТЕРІАЛАМИ АРХІВІВ САНКТ-ПЕТЕРБУРГУ ТА СІМФЕРОПОЛЯ	44
В.Д. Мирончук, І.С. Лісниковська ДІЯЧІ ОСВІТИ НА КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ. ДИНАСТИЯ КОВАЛЕВСЬКИХ	49
І.О. Кочергін ДІЯЛЬНІСТЬ М.О.КОРФА В ЗЕМСЬКИХ УСТАНОВАХ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ	54
Г.К. Швидько ВАСИЛЬ ГЕГЕЛО ТА ЙОГО ЛИСТУВАННЯ З МИХАЙЛОМ КОМАРОВИМ	62
Г.Д. Голубчик МАТЕМАТИК, ЛІТЕРАТОР, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ Б.О. МАРКОВИЧ	77
С.В. Абросимова Я.Г. ГОЛОЛОБОВ У КУЛЬТУРНО-ГРОМАДСЬКОМУ ЖИТТІ КАТЕРИНОСЛАВА КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	82
В.С. Савчук МЕТАЛУРГ І ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ Л.М. ФОРТУНАТО: КАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ	90
С.І. Світленко УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДОЛЮБЕЦЬ БОРИС ГРІНЧЕНКО НА КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ	101

В.В. Вакулик НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ Є.В. ТЕЛИЧЕНКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ВЕТЕРИНАРІЇ ПОДНІПРЯНЩИНИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	112
I.M. Єлінов ПЕРШИЙ ЕКОЛОГ МІСТА	119
М.П. Чабан ЖИТТЯ І СМЕРТЬ ПРОФЕСОРА ПЕТРА ЄФРЕМОВА	121
В.М. Чоп ГАЛИНА АНДРІЇВНА КУЗЬМЕНКО – ГОЛОВА СОЮЗУ ВЧИТЕЛІВ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ (1919–1920 РР.) ..	128
Ченцова Н.В. КОЗАЦЬКА ПРОБЛЕМАТИКА В СТУДІЯХ ІСТОРИКІВ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ 1920–30 РР.	134
О.М. Ігнатуша МАТЕРІАЛИ АРХІВНОГО ФОНДУ М.П. КИЦЕНКА ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЗНАЧНОГО КРАЄЗНАВЦЯ	142
В.І. Федорова В.Г. ПОСТАВНИЙ – ВЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ	148
Л.Г. Ватченко, Ю.М. Чекушина АКАДЕМІК Ю.М.ТАРАН-ЖОВНІР – ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, РЕКТОР (НОТАТКИ ДО ПОРТРЕТУ ОСОБИСТОСТІ)	155
В.І. Чорнобаєв М.П. ЧОРНОБАЄВА – ШІСТДЕСЯТ РОКІВ НА ОСВІТЯНСЬКІЙ НІВІ	160
О.В. Старік ДОСЛІДНИКИ НЕКРОПОЛІВ З ХРЕСТАМИ КОЗАЦЬКОГО ТИПУ	165

ПЕРЕДМОВА	3
А.В. Поух ЕТНОПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ НА СТЕПОВОМУ КОРДОНІ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ГЕНЕЗИ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (ДО ІСТОРІОГРАФІЇ ПРОБЛЕМИ)	5
I.Ф. Ковальова, В.М.Шалобудов НОВІ ЗНАХІДКИ ОСОБИСТИХ ПЕЧАТОК З БОГОРОДИЦЬКОЇ ФОРТЕЦІ	17
О.В. Старік МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ, ТИПИ ТА КІЛЬКІСТЬ ПОХОВАЛЬНИХ ПАМ'ЯТНИКІВ XVII–XIX ст. НА ТЕРИТОРІЇ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ	23
Н.В. Ченцова ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КОЗАЦЬКОГО ЗЕМЛЕВОЛОДІННЯ В ПРАЦЯХ УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИКІВ XIX–XX ст.	29
Д.Г. Каюк ПОМІЩИЦЬКА КОЛОНІЗАЦІЯ ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ ЗАПОРОЗЬКА СІЧ	49
А.В. Бойко КУПЦІ МАСЛЄННИКОВИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	62
В.І. Мільчев ПЕТРО ТЕКЕЛІЯ: ЕСКІЗ ПОРТРЕТУ “ЗЛОГО ГЕНІЯ” ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ	71
О.М. Посунько ІСТОРІЯ ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНІ XVIII – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНІ XIX СТ. В МАТЕРІАЛАХ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	84
І.І. Лиман СВІТСЬКА ТА ДУХОВНА ВЛАДА В СПРАВІ НАВЕРНЕННЯ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИХ ДУХОБОРІВ НА ПРАВОСЛАВ'Я	90
В.І. Лазебник КРИМСЬКА ВІЙНА Й ОБОРОНА СЕВАСТОПОЛЯ 1853–1856 Р. У ПАМ'ЯТНИКАХ ІСТОРІЇ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ І МІСТА ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	100
Т.Ф. Литвинова КАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР – ДІЯЧ СЕЛЯНСЬКОЇ РЕФОРМИ (МАТЕРІАЛИ ДО БІОГРАФІЇ В.Д.ДУНІНА-БОРКОВСЬКОГО)	107
I.O. Кочергін С.В. КОЧУБЕЙ ТА ЙОГО УГОДА З ДЖ. ЮЗОМ	117

О.С. Двуреченська ДОГЛЯД ЗА САНІТАРНИМ СТАНОМ МІСТА ЯК ОДИН З НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ КАТЕРИНОСЛАВА.....	125
В.С. Савчук ЗЕМСЬКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА АГЕНТУРА ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ В США: ІСТОРІЯ ЗАСНУВАННЯ ТА ПРОЕКТИ ПРОГРАМ ДІЯЛЬНОСТІ.....	134
М.О. Гринчак ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ АУЕРБАХ – ПІДПРИЄМЦЬ, НАУКОВЕЦЬ ТА ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ.....	141
С.В. Абросимова З ІСТОРІЇ РОЗРОБКИ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ІСТОРИЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА НА КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ (XIX–ПОЧ. XX СТ.).....	145
Г.К.Швидько УЧИТЕЛЬСТВО КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ У СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОМУ РУСІ ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	159
Д.В. Колісник БІЛЯ ВИТОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕОЕКОНОМІКИ: ПРОФЕСОР АНТІН СИНЯВСЬКИЙ.....	167
О.І. Журба ЛЕКЦІЙНА РОБОТА СТАРОЇ КАТЕРИНОСЛАВСЬКІЙ “ПРОСВІТИ” ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА.....	177
А.І. Голуб КАТЕРИНОСЛАВСЬКІ ЕСЕРИ-БОРБИСТИ І БІЛЬШОВИКИ У 1920 р.: ЕПІЗОД ПОЛІТИЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ.....	186
А.А. Непомнящий НЕВІДОМІ СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ Н.Д.ПОЛОНСЬКОЇ- ВАСИЛЕНКО.....	193
I.М. Єлінов ГРАНИ ТАЛАНТУ ПРОФЕСОРА А.М.ЗОРИНА (1933–2003)....	199
Г.К. Швидько ДІЛА І ДНІ СОЛОВЕЦЬКОГО В'язня.....	203
Б.О. Галь СЛАВНЕ МІСЦЕ, СЛАВНЕ ІМ'Я.....	206
О.І. Журба, О.В. Іщенко РУХ ОПОРУ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ОЧИМА СУЧASНИХ ІСТОРИКІВ.....	211

ПЕРЕДМОВА	3
В.І.Мільчев ДЖЕРЕЛА З ІСТОРІЇ ЗАСНУВАННЯ У 1688 РОЦІ НА ЗАПОРОЗЬКИХ ЗЕМЛЯХ СЕРГІЄВСЬКОЇ ФОРТЕЦІ (В КОНТЕКСТІ ПЕРЕВИДАННЯ АРХЕОГРАФІЧНОГО ДОРОБКУ Д. ЯВОРНИЦЬКОГО)	5
Н.І. Швайба МІСТА І СЕЛА ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ В СПАДЩИНІ Н.Д.ПОЛОНСЬКОЇ-ВАСИЛЕНКО	17
М.Е. Кавун УРБАНІЗАЦІЯ ПРИЧОРНОМОР'Я ТА ДНІПРОВСЬКОГО НАДПОРОЖЖЯ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПОГЛЯД В КОНТЕКСТІ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПЛЮРАЛІЗMU СВІТОВОЇ УРБАНІСТИКИ	23
А.В. Бойко РАПОРТ В.О. ЧЕРТКОВА ГОЛОВНОМУ КОМАНДИРУ КНЯЗЮ Г.О.ПОТЬОМКІНУ ПРО ЗАСНУВАННЯ ПОСЕЛЕНЬ В АЗОВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ	32
Р.Л. Молдавський МАЛОДОСЛІДЖЕНИ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ФОРТЕЦІ	38
В.М. Константінова ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ МІСТА В АДМІНІСТРАТИВНІЙ СИСТЕМІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XVIII СТ.	48
О.М. Посунько КАТЕРИНОСЛАВСЬКЕ НАМІСНИЦТВО ЧАСІВ ПРАВЛІННЯ Й.І. ХОРВАТА (1794–1796)	55
I.М. Черменська ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКЕ МІСТО ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XVIII – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX СТОЛІТТЯ: НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО- АДМІНІСТРАТИВНОГО РОЗВИТКУ	68
В.С. Бушин ПРОБЛЕМА ВИНИКНЕННЯ МІСТА ПАВЛОГРАДА У ВІТЧИЗНЯНІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ СЕРЕДINI XIX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ	78
М.П. Жуковський ЛІТОЧИСЛЕННЯ МІСТ ОБЛАСНОГО ПІДПОРЯДКУВАННЯ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	85
В.В. Грибовський МІСТЕЧКО МИКИТИНЕ І МИКИТИН ПЕРЕВІЗ: КОЗАЦЬКА ПЕРЕДІСТОРІЯ МІСТА НІКОПОЛЯ	93

В.М. Чоп ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ГУЛЯЙПОЛЯ: ДЖЕРЕЛА ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ	104
О.В. Харлан ПРИРОДНОКЛІМАТИЧНІ ФАКТОРИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНО- ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ АРХІТЕКТУРНО- ПЛАНУВАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ НА ТЕРИТОРІЇ КОЛИШНІХ ВОЛЬНОСТЕЙ ЗАПОРОЗЬКИХ	111
О.М. Бобкова НЕВІДОМІ СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ БУДІВНИЦТВА КАТЕРИНОСЛАВА	121
Г.К. Швидько ДЖЕРЕЛА ДО ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ В ФОНДАХ ІНСТИТУТУ РУКОПИСУ НБУ ІМ. В.І.ВЕРНАДСЬКОГО НАН УКРАЇНИ	126
С.В. Абросимова КАТЕРИНОСЛАВСЬКА КЛАСИЧНА ГІМНАЗІЯ: УЧНІ ПЕРШОГО ДЕСЯТИРІЧЧЯ	134
О.І. Журба д.і.ЯВОРНИЦЬКИЙ І ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОГО ОБЛИЧЧЯ КАТЕРИНОСЛАВА	147
I.Ф. Ковальова, Г.І. Руденко А.А. СКРИЛЕНКО (СТОРІНКИ ДО БІОГРАФІЇ)	154
К.О. Тележняк З ІСТОРІЇ КОЛЕКЦІОNUВАННЯ НА КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ В КІНЦІ XVIII – НА ПОЧАТКУ XX СТ. (ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ)	165
О.С. Двуреченська УЧАСТЬ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДУМИ В ОБГОВОРЕННІ ПОЛІТИЧНИХ ПРОБЛЕМ НА ПОЧАТКУ XX СТ..	169
А.Г. Перетокін ПОСТАНОВКА ПИТАНЬ ІНДУСТРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МІСТ І СІЛ КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ В МАТЕРІАЛАХ ВИДАНЬ ГАЛУЗЕВОЇ ПРЕСИ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ..	176
Т.В. Портнова СЕЛО І СЕЛЯНСТВО ОЧИМА МІСЬКИХ МЕШКАНЦІВ: ОСОБЛИВОСТІ РЕЦЕПЦІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ	181

Т. Лещенко АДМІНІСТРАТИВНИЙ СТАТУС НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ У 1917–1991 Р.: ЕТАПИ ТА ПРИЧИНІ ЗМІН НА ПРИКЛАДІ (ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ)	184
I.O. Кочергін СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ КОЛГОСПНОГО ЖИТТЯ СЕЛА ПОЧИНО-СОФІЇВКИ (КІНЕЦЬ 1940-Х РР. – ПОЧАТОК 1950-Х РР.)	188
З.І. Шевцова МИХАЙЛО ЛОЯН ТА ЙОГО СПОГАДИ	196
В.М. Бекетова СИМВОЛІКА СУЧASНИХ АДМІНІСТРАТИВНО- ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГЕРБІВ ДNІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	208
В.М. Шалобудов ДО ЗНАХІДКИ НА МОНАСТИРСЬКОМУ ОСТРОВІ ВІЗАНТІЙСЬКОЇ МОНЕТИ КІНЦЯ IX СТ.	212
 РЕЦЕНЗІЇ	
В.О. Векленко ДО ПИТАННЯ ПРО РІВЕНЬ ОБ'ЄКТИВНОСТІ КРАЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	215
Н.В.Ченцова З ІСТОРІЇ СЕРБСЬКИХ ПОСЕLEНЬ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	227
Г.К. Швидько КРИМОЗНАВСТВО І НАШ КРАЙ	231
 ВІДОМОСТИ ПРО АВТОРІВ	234

ПЕРЕДМОВА.....	3
Частина перша	
I.А. Стрижова РОЛЬ МЕЦЕНАТСТВА У ЗБЕРЕЖЕННІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....	5
В.М. Бекетова, Н.І. Капустіна МУЗЕЇ – “ПАМ’ЯТНИКИ ДІЯНЬ НА ЗАГАЛЬНЕ ДОБРО”.....	10
M.О. Гринчак БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВЦІВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ....	17
O.С. Двуреченська БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДУМИ.....	34
O.М. Бобкова З ІСТОРІЇ БЛАГОДІЙНОСТІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ: А.Я.ФАБР.....	40
C.В. Абросимова МЕЦЕНАТСТВО В ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ Д. ЯВОРНИЦЬКОГО.....	44
Г.К. Швидько ВАСИЛЬ ГЕГЕЛО – МЕЦЕНАТ.....	53
T.I. Шапаренко ПЕТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ ГАН – КОЛЛЕКЦІОНЕР, МЕЦЕНАТ.	61
K.I. Тележняк КАТЕРИНОСЛАВСЬКІ МЕЦЕНАТИ ДЕКОНСЬКІ.....	66
H.B. Доброгорська БЛАГОДІЙНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ Е.К.БРОДСЬКОГО (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	71
O.Є. Берестень МЕЦЕНАТСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕНОНІТІВ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (ПОЧАТОК ХХ СТОЛІТТЯ)....	78
G.G. Руденко ДОСЛІДНИК ТА МЕЦЕНАТ (ДО ІСТОРІЇ СТОСУНКІВ Д.І. ЯВОРНИЦЬКОГО ТА Г.П. АЛЕКСЄЄВА).....	82
A.M. Савочка З ІСТОРІЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРИМСЬКИХ МЕЦЕНАТІВ.....	91
N.M. Товстоляк МЕЦЕНАТ ГРИГОРІЙ СТЕПАНОВИЧ ТАРНОВСЬКИЙ (1790–1853).....	99

О.А. Репан, Д.В. Колісник МЕЦЕНАТ ЧИ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ПІДПРИЄМЕЦЬ: ГУМАНІТАРНІ ПРОЕКТИ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.....	108
Частина друга	
I.I. Лиман ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕДУРИ ВЛАШТУВАННЯ ХРАМІВ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ТА ХЕРСОНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ.....	114
B.B. Грибовський ОБСТАВИННІ ТА ХІД ПЕРЕМІЩЕННЯ ПРИЧОРНОМОРСЬКИХ НОГАЙЦІВ ДО ПІВNІЧНО-ЗАХІДНОГО КАВКАЗУ НА ПОЧАТКУ 70-Х РОКІВ XVIII СТ.....	121
I.B. Савченко ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (1800–1825 РР.).....	131
I.O. Кочергін В.Д. ДУНІН-БОРКОВСЬКИЙ ТА ЙОГО РОЛЬ У ВПРОВАДЖЕННІ ЗЕМСЬКОЇ РЕФОРМИ НА КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ.....	136
H.B. Ченцова ДО БІОГРАФІЇ Я.П.НОВИЦЬКОГО.....	149
O.B. Харлан ДО ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ СВЯТОГО АРХІСТРАТИГА МИХАЇЛА СЕЛА ГРУШІВКА ВИШЕТАРАСІВСЬКОЇ ВОЛОСТІ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОГО ПОВІТУ.....	153
O.O. Петров СТАН СЕЛЯНСЬКОГО ТА ДВОРЯНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ У 80-ТИ РР. XIX СТ. (ЗА ВІДОМОСТЯМИ ЗЕМСТВА І АДМІНІСТРАЦІЇ).....	158
Я.О. Лаптурова МЕТРИЧНІ КНИГИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ЦЕРКВИ С. ЛОЦМАНСЬКА КАМ'ЯНКА ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО.....	169
П.О. Чорнобай СПОГАДИ О.М.ТЕРПИГОРЄВА ЯК ДЖЕРЕЛО ДО ІСТОРІЇ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ КАТЕРИНОСЛАВА ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	178
РЕЦЕНЗІЇ	
Г.К. Швидько КАТЕРИНОСЛАВЩИНА В ЗАГАЛЬНОМУ РІЧИЩІ СУСПІЛЬНИХ РУХІВ.....	184
Г.К.Швидько ПІЗНАЙ СВІЙ КРАЙ.....	187
I.O. Кочергін МИХАЙЛО ЛОЯН ТА ЙОГО СПОГАДИ.....	189
Микола Павлович Ковальський (некролог).....	193
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	195

ПЕРЕДМОВА.....	3
С.В. Абросимова КАРТОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЗАПОРОЗЬКОГО АРЕАЛУ В ПРИВАТНИХ АРХІВАХ ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ.....	5
Л.М. Маленко ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКА КОЗАЧЧИНА ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XVIII – XIX СТОЛІТТЯ В ДОКУМЕНТАХ ТА МАТЕРІАЛАХ КРАСНОДАРСЬКОГО АРХІВУ.....	16
К.О. Тележняк КОЛЕКЦІЯ ПАМ'ЯТОК ПИСЕМНОСТІ В ОСОБИСТОМУ АРХІВІ О.І. ЄГОРОВА.....	28
Абросимова С.В., Ченцова Н.В. ВОЛОДИМИР АНТОНОВИЧ І ДМИТРО ЯВОРНИЦЬКИЙ: ДО ІСТОРІЇ НАУКОВИХ І ОСОБИСТИХ ВЗАЄМИН.....	35
Н.І. Швайба ЗАСЕЛЕННЯ ЗАПОРОЗЬКИХ ВОЛЬНОСТЕЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ 1920–30-Х РОКІВ.....	42
О.В. Старік ПІЗНЬОСЕРЕДНЬОВІЧНІ ПАМ'ЯТКИ У ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ЕКСПЕДИЦІЇ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ.....	48
А.М. Білокінь КОМПЛЕКС КИТАЙГОРОДСЬКИХ ЦЕРКОВ ТА ЇХ МІСЦЯ В ІСТОРІЇ ПРИОРІЛЛЯ.....	53
М.П. Жуковський ЕКОХРОНОГРАФІЯ КОЗАЦЬКОГО МІСТА НІКОПОЛЯ	57
З.І. Шевцова КОЗАЦЬКЕ ТАРОМСЬКЕ.....	67
Ю.С. Чайковська ЛЕГЕНДИ ТА ПЕРЕКАЗИ КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ У ІСТОРИЧНІЙ ПАМ'ЯТІ МЕШКАНЦІВ ПРИСАМАР'Я.....	78
В.В. Грибовський ТРАДИЦІЙНА ЕКОНОМІКА ПРИЧОРНОМОРСЬКИХ НОГАЙЦІВ ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У XVIII СТОЛІТТІ.....	84
Б.О. Галь «НЕ УСТУПАТЬ НИ НА ОДИН ШАГ ЗЕМЛИ!..» ДО ІСТОРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ МАЛОРОСІЙСЬКИХ НАМІСНИЦТВ I НОВОРОСІЙСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (1782–1783 РР.).....	102

В.С. Бушин ПОЛКИ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОГО ГАРНІЗОНУ У 1863–1917 РР.....	134
Н.В. Доброгорська ПОЗИЦІЇ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОГО ДВОРЯНСТВА В ОБГОВОРЕННІ СЕЛЯНСЬКОЇ РЕФОРМИ 1861 Р.....	141
Г.В. Утєшева «ЕМАНСИПАЦІЯ» БАЛЬНО-МАСКАРАДНОЇ КУЛЬТУРИ КАТЕРИНОСЛАВА НА ЗЛАМІ XIX–ХХ СТОЛІТЬ.....	152
П.О. Чорнобай ОЛЕКСАНДР АПОЛЛОНОВИЧ ВЕРХОВЦЕВ ТА ЙОГО ВНЕСОК У РОЗВИТОК КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ «ГОРНОЗАВОДСКОГО ЛИСТКА»).....	160
I.М. Єлінов ПЕРШИЙ МІНЕРАЛОГ І КРИСТАЛОГРАФ НГУ.....	170
В.М. Чоп, І.І. Лиман АЗОВСЬКА ОПЕРАЦІЯ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ УКРАЇНИ (МАХНОВЦІВ).....	174
РЕЦЕНЗІЇ	
Г.К. Швидько РЕЧОВІ СВІДКИ МИNUЛОГО ПРИДNІПРОВ'Я	179
I.O. Кочергін КОЗАЦЬКІ ПОСЕLENНЯ XVI–XVIII СТОЛІТЬ НА ТЕРИТОРІЇ ДNІПРОПETРОВСЬКА.....	181
O.C. Жук ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАСНУВАННЯ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЮ НАСЕЛЕНІХ ПУНКТІВ П'ЯТИХАТЩИНИ.....	184
I.O. Кочергін ДВОРЯНСТВО В ІСТОРІЇ ВЕРХНЬОДNІПРОЩИНИ.....	187
D.B. Колісник ДО ІСТОРІЇ МІСТА ЧЕРЕЗ ІСТОРІЮ ЙОГО МЕШКАНЦІВ.....	190
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	193

ПЕРЕДМОВА.....3

Розділ I

Швидько Г.К. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО
ГІРНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ.....4

Савчук В.С., Сюх А.В. ВІХИ ЖИТТЯ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИКО-
ХІМІКА М.В. ПОЛЯКОВА: ДОВОЕННИЙ ПЕРІОД.....11

Єлінов І.М. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЧЕНИХ КВГУ–КГІ–ДГІ В ГАЛУЗІ
МЕТАЛУРГІЇ (1900–1930 РР.).....19

Чорнобай П.О. ДО ІСТОРІЇ ФОРМУВАННЯ ТРАДИЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО ГІРНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....25

Кочергін І.О. ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ
ГІРНИЧОМУ ІНСТИТУТУ У 1920–30-Х РР.....29

Тележняк К.О. ДОКУМЕНТИ ВЧЕНИХ НГУ В ЗІБРАННІ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ
ІМ. Д.І. ЯВОРНИЦЬКОГО.....39

Федорова В.І., Чекушина Ю.М. ДИНАСТІЯ ГІРНИКІВ
ГЕНДРИХОВСЬКИХ.....41

Єгорова О.В. ДО ІСТОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНІХ ЗВ'ЯЗКІВ НГУ
КІНЦЯ ХХ–ПОЧАТКУ ХХІ СТ. 44

Розділ II

Шалобудов В.М., Шульга О.М. СКАРБ ФАЛЬШИВИХ МОНЕТ XVII СТ.
ІЗ С. СОКІЛКИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....52

Абросимова С.В. В.Ф. КРУПЯНСЬКИЙ ТА ЙОГО МЕМУАРИ.....54

Маленко Л.М. АРХЕОГРАФІЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ ТАВРІЙСЬКОЇ ТА
КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ВЧЕНИХ АРХІВНИХ КОМІСІЙ З
ІСТОРІЇ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИХ КОЗАЦЬКИХ ФОРМУВАНЬ
ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XVIII–XIX СТ. 67

Білокінь А.М. РОЛЬ РОДИНИ ЛЕВИЦЬКИХ У РОЗВИТКУ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ ПРИОРІЛЛЯ (КІНЕЦЬ XVIII – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	77
Лиман І.І. СВІТСЬКА ТА ДУХОВНА ВЛАДА В СПРАВІ НАВЕРНЕННЯ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИХ ДУХОБОРІВ НА ПРАВОСЛАВ'Я.....	81
Бушин В.С. ЕТНІЧНІ ТА РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ ПАВЛОГРАДА КІНЦЯ XVIII – ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	91
Аванесян Д.З. «КАТЕРИНОСЛАВСЬКІ ГУБЕРНСЬКІ ВІДОМОСТІ» ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ XIX СТ.....	99
Олененко Г.Г. НЕРЕАЛІЗОВАНИЙ ПРОЕКТ ЗАСНУВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО УЧИЛИЩА У КАТЕРИНОСЛАВІ.....	111
Бекетова В.М. «МУЗЕЙ – УКРАЙНІ ВСІЙ КРАСА...» (ДО 160-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ ІМ. Д.І. ЯВОРНИЦЬКОГО).....	118
Руденко Г.Г. ЖИТТЄВИЙ ТА ТВОРЧИЙ ШЛЯХ К.М. МЕЛЬНИК-АНТОНОВИЧ.....	123
Савчук В.С., Кушлакова Н.М. СТВОРЕННЯ ТА ПОЧАТОК ДІЯЛЬНОСТІ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО ТОВАРИСТВА.....	131
Стрижкова І.А. ІСТОРИЧНІ УМОВИ ТА НАПРЯМИ ПАМ'ЯТКООХОРОННИХ ДОСЛІДЖЕНЬ КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ ХХ СТ.: КАТЕРИНОСЛАВСЬКА ВЧЕНА АРХІВНА КОМІСІЯ.....	139

ПЕРЕДМОВА.....	3
Маленко Л.М. ДОКУМЕНТИ З ІСТОРІЇ ДВОРЯНСЬКОГО РОДУ ГЛАДКИХ У МУЗЕЯХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ТА ЗАПОРІЖЖЯ.....	4
Швидько Г.К. Д.Т.МИЗКО ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ.....	15
Бекетова В.М. ЯКІВ ДМИТРОВИЧ ГРАХОВ – ДІЯЧ КУЛЬТУРИ ТА ОСВІТИ В КАТЕРИНОСЛАВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ.....	22
Журба О.І. МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ ФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.	28
Грибовський В.В. МЕРЕЖА ОСОБИСТИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПЕТРА КАЛНИШЕВСЬКОГО.....	41
Товстоляк Н.М. АРХІТЕКТОР І.Є. СТАРОВ: ЖИТТЄВИЙ ТА ТВОРЧИЙ ШЛЯХ.....	61
Кочергін І.О. ПОТОМСТВЕННІ ДВОРЯНИ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ПОВІТУ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ НАПЕРЕДОДНІ СЕЛЯНСЬКОЇ РЕФОРМИ 1861 Р.	69
Литвинова Т.Ф. ПУБЛІЦИСТИЧНЕ СПРЯМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ МИКОЛИ ГЕРСЄВАНОВА.....	98
Кибальна М.М. РОДИННИЙ СВІТ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОГО ДВОРЯНСТВА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX СТОЛІТТЯ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЕГО ДОКУМЕНТІВ.....	109
Москальов Д.В. «АНТИКВАРНА СКЛАДОВА» ІСТОРІОГРАФІЧНИХ СТУДІЙ АРХІЄПІСКОПА ГАВРІЙЛА (В.Ф. РОЗАНОВА).....	116
Аванесян Д.З. ДОКУМЕНТАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ Я.П. НОВИЦЬКОГО НА СТОРІНКАХ «ЕКАТЕРИНОСЛАВСКИХ ГУБЕРНСКИХ ВЕДОМОСТЕЙ».....	124
Константінова В.М. КОЛИШНІЙ ДИРЕКТОР КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ МИКОЛА СТЕПАНОВИЧ АЛАЄВ: БЕРДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД ДІЯЛЬНОСТІ.....	143

Чекушина Ю.М., Перетокін А.Г. А.Ф. МЕВІУС – ПРЕДСТАВНИК ДІЛОВОЇ ЕЛІТИ ДОНЕЦЬКО-ПРИДНІПРОВСЬКОГО ІНДУСТРІАЛЬНОГО РАЙОНУ ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XIX СТ.....	149
Недря К.М. «ТВОЙ СТАРЫЙ ДРУГ П.СТОЛЫПИН» (ДО ИСТОРИИ СТОСУНКІВ М.П. УРУСОВА ТА П.А. СТОЛИПІНА).....	156
Дояр Л.В. «ПРИДНІПРОВСЬКИЙ» ФРАГМЕНТ ЖИТТЯ БІЛЬШОВИКА АРТЕМА: ИСТОРИЯ ДКРР.....	163
Абросимова С.В. КРАЄЗНАВЕЦЬ О.В. ВАСИЛЬЄВ: ПІД ВПЛИВОМ Д.І. Яворницького.....	170
Лиман І.І. КОЛИШНІЙ СТУДЕНТ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ГІРНИЧОГО ІНСТИТУТУ Є.С. БЕРЕЗНЯК: ІНТЕРВ'Ю ПРО РОКИ НАВЧАННЯ В БЕРДЯНСЬКУ.....	179
Єгорова О.В. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧЕНИХ НАЦІОНАЛЬНОГО ГІРНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ НА СТОРІНКАХ «ГОРНОГО ЖУРНАЛА» (60–80-ТИ РР. ХХ СТ.).....	187
Маркова Л.М. «ЧЕРВОНИЙ ГУБЕРНАТОР ПРИДНІПРОВ'Я» І.А.ГАВРИЛОВ.....	202
Сацута В.М. ОПАЛЬНИЙ ГОЛОВА ОБЛВИКОНКОМУ Г.Г. ДЕМЕНТЬЄВ.	208
Шалобудов В.М. ВНЕСОК КРАЄЗНАВЦЯ В.В.БІНКЕВИЧА У ДОСЛІДЖЕННЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ ПАМ'ЯТОК НАДПОРІЖЖЯ.	215
Якубович В.О. РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ В ИСТОРИЇ МІСТА ДНІПРОПЕТРОВСЬКА: ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ ОШКО.....	218
 РЕЦЕНЗІЇ	
Кочергін І.О. ИСТОРИЯ БЕРДЯНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ДОКУМЕНТАХ.....	225
Ченцова Н.В. ШЛЯХ ВІД СІЧІ ДО СОЛОВКІВ.....	231
Чорнобай П.О. ВПЛИВ ОСОБИСТОСТІ НА РОЗБУДОВУ ГУБЕРНІЇ	235
Швидько Г.К. ДВІ КНИГИ ? НА ОДНУ ТЕМУ.....	237
 НЕКРОЛОГ	
ПАМ'ЯТІ ХРАНИТЕЛЯ ПАМ'ЯТИ.....	240
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	242